

Når halm (næsten) er guld

Selma A. Jensen, SDK

Hvad koster det at bygge

Dybstrøelse er (var?) – som udgangspunkt – 20-25% billigere, men OBS på at skærpede arealkrav til dybstrøelse, kan udlette den forskel

Sprit nyt eksempel, med helt ny stald til årsproduktion på 2500 kalve.

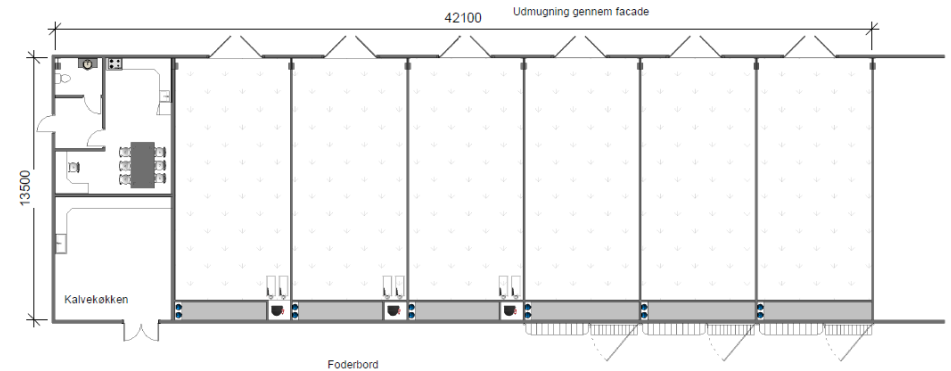
”Inklusiv alt” – barmarksprojekt, intet eksisterende i forvejen

Starterstald: 8.500 kr/stiplads

Slutstald – Sengebåse: 16.000 kr/stiplads

Slutstald – Dybstrøelse: 14.000 kr/stiplads

12,5% forskel i pris pr. stiplads, i slutstalden

Hvad sker der i fremtiden?

- I 2024 var priserne generelt mærket af fortsat uro på verdensmarkedet
- Stigende priser på råstof og olie, var med til at skubbe priserne på materialer markant, især beton, stål og isolering, men meget af det faldt også igen
- Markedet var stadigvæk ved at stabilisere sig, efter boom, der primært skyldtes covid-19 og starten på Ukraine-krigen
- I 2023 kostede en m3 beton (C30 moderat) i Sydjylland 1052,- kr
- I 2024 kostede en m3 beton: 1096,- kr

-
- Dugnye priser for 2025 på en m3 beton: 1108,-
 - Grundet skærpede LCA krav på andre typer byggerier, kan træ forventes at stige markant i pris
 - Beton kan gå begge veje – hvis andre byggerier bliver tvunget til grønnere løsninger med mindre beton – måske faldende?
 - Stål følger oliepriserne -> forventes at falde?
 - Meget afhænger af hvad større politiske kræfter beslutter sig for, og især hvad vores orange ven gør i den nærmere fremtid.

Et lille scenarie – indkøb af halm

Halmforbrug, i dybstrøelsesstalden:

1150 dyr i slutstalden hele tiden, v. indgang 5 mdr., afgang 10 mdr.

Forventet 550 kg halm pr. produceret kalv

Altså 275 kg halm pr. produceret kalv, i slutstalden med dybstrøelse

Forbrug: 316.250 kg halm om året, til kalvene i slutstalden

Halm: 1 kr/kg = 316.250 kr på strøelse pr. år.

Strøelsesforbrug, i sengebåsestalden:

Gennemsnit 150 gram snittet halm pr. sengebås pr. dag

173 kg pr dag = 63.145 kg pr. år, til 3 kr/kg = 189.435 kr. på strøelse pr. år

Forskellen: **126.815 kr. pr år dyrere, i dybstrøelsesstalden.**

Scenarie, fortsat

Pris slutstald, dybstrøelse: 16.170.000,-

Pris slutstald, sengebåse: 18.480.000,-

Forskel: 2.310.000,-

$2.310.000 : 126.815 = 18$ år, før halmen går i nul, med prisforskellen på de to staldtyper

Hvis halm koster 1,5 kr/kg: 284.940 kr i forskel = 8 år, før forskellen går i nul

Hvis halm koster 1,8 kr/kg: 379.815 kr i forskel = 6 år, før forskellen går i nul

Laver man sit eget halm til en intern pris på 0,55 ører/kg, så er det billigere end strøelsen i sengebåsestalden allerede der.

Men det kommer halm selvfølgelig ikke til at koste....

Eller hvad? Bliver halm for alvor en mangelvare?

- 10% færre hektar at gøre med
- I 2027 kommer den nye udledningsmodel for kvoten på kvælstof
- Kommer formentlig til at være helt ned på ha-niveau, på den enkelte bedrift, og alle afgrøder får et forholdstal
- Majs er suverænt værst når det gælder udvaskning, og græsset bedst – korn kommer formentlig til at ligge et sted omkring 100, vårbyg måske lidt under
- Nogen rammes hårdt, andre nærmest slet ikke
- Bliver der plads til samme/større mængde korn i sædskiftet?
- Der bliver i hvert fald mindre plads til vintersæd grundet kravene om efterafgrøder – de kommuner der er hårdest ramt kan se ind i krav om 80% efterafgrøder - og højere andel af vårsæd = ikke nødvendigvis samme mængde udbytte af halm
- Slut med majs til biogas fra 2025 = skal biogasserne til at bruge mere halm så?
- Halm til varmekraftværkerne – mere eller mindre i fremtiden?

- Co2-afgiften kan have indflydelse på at flere vælger at nedmulde for at få en lille godtgørelse på den konto
- Ser vi ind i at vi generelt får større og voldsommere mængder nedbør?

Hvad kan det have af betydning for økonomien

Hvis halmen stiger yderligere 20%

Emne	Kvantum		Pris	Beløb
Udbytte				
Køb af tyrekalve	-1,030	Stk	989	-1.018
Salg af tyre til slagtning	0,980	Stk	6.712	6.578
Slagtepræmie	0,980	Stk	960	941
Besætningsforskydning				
Bruttoudbytte i alt				6.500
Stykomkostninger				
Kalveblanding	-1.400	Kg	2,20	-3.080
Kalvestarterblanding	-100	Kg	2,28	-228
Mælkeerstatning	-21	Kg	22,75	-478
Hø	-10	FEN	0,92	-9
Halm	-155	Kg	1,00	-155
Foderomkostninger i alt				-3.950
Dyrlæge		Enh		-102
Medicin		Enh		-31
Produktionsrådgivning		Enh		-50
Fragt spædkalv		Enh		-190
Halm strøelse	-550	Kg	1,00	-550
Diverse omkostninger				-120
Øvrige omkostninger i alt				-1.043
Stykomkostninger i alt				-4.993
Dækningsbidrag pr. prod. kalv				1.507

Emne	Kvantum		Pris	Beløb
Udbytte				
Køb af tyrekalve	-1,030	Stk	989	-1.018
Salg af tyre til slagtning	0,980	Stk	6.712	6.578
Slagtepræmie	0,980	Stk	960	941
Besætningsforskydning				
Bruttoudbytte i alt				6.500
Stykomkostninger				
Kalveblanding	-1.400	Kg	2,20	-3.080
Kalvestarterblanding	-100	Kg	2,28	-228
Mælkeerstatning	-21	Kg	22,75	-478
Hø	-10	FEN	0,92	-9
Halm	-155	Kg	1,20	-186
Foderomkostninger i alt				-3.981
Dyrlæge		Enh		-102
Medicin		Enh		-31
Produktionsrådgivning		Enh		-50
Fragt spædkalv		Enh		-190
Halm strøelse	-550	Kg	1,20	-660
Diverse omkostninger				-120
Øvrige omkostninger i alt				-1.153
Stykomkostninger i alt				-5.134
Dækningsbidrag pr. prod. kalv				1.366

Kan hurtigt snuppe 141 kr/produceret kalv

I det tænkte scenarie fra før: **-352.500 kr**

Hvad er alternativerne?

- Elefantgræs
- AJ Kross Fin/Grov
- Træflis
- Tørv
- Halmbriketter
- *Sand?*

-
- Svært at styre især i opstarten, "learning by doing", de tilgængelige forsøg er oftest enten af ældre dato, eller lavet i udlandet
 - Nogen få gør det med varierende grader af succes ude i praksis lige nu
 - Fluerne trives ikke i nogen af de alternative strømidler – BTV3?
 - Kan give god mening i sommermånederne – er f.eks. 50% besparelse af halmen i sommerhalvåret, dét værd?
 - Nogen af dem kan bruges som sammenblandinger eller som bund, under halm – reducere det samlede halmforbrug, eller gøre at halmen rækker længere?

Produkt:	Pris 2025:
AJ Kross Fin/Grov (finsnitted rapshalm)	3 kr/kg
Halmbriketter (60% hvedehalm 40% andet halm)	1,99 kr/kg
Træflis, tørret op til maks 19-22% vand	1,5 kr/kg
Tørv	2,0 kr/kg

Det her er ikke ment som en skræmmekampagne for halm

-
- Har man jord og muligheden, så indtænk altid selvforsyningen, brug din planterådgiver, sørg for at have lidt buffer, og indtænk at høsten måske oftere vil være vanskelig/våd
 - Få styr på halmkontrakter hvis du ikke er selvforsynende af halm, og hav i baghovedet at der kan være flere interessenter på spil, også i fremtiden (biogas, varmeværker)
 - Husk at co2-afgiften kommer, og at der kan være stor forskel på hvor hårdt de forskellige strømider rammes
 - Indtænk genanvendelighed - hvis verdensmarkedet sætter byggepriser på himmelflugt, er det måske mere end nogensinde attraktivt at kigge på eksisterende bygninger – også selvom de muligvis har sengebåse...
 - Det skader ikke at tænke i alternativer, og undersøge markedet – en af de største fordele ved den her form for produktion I har, er I lynhurtigt kan prøve noget af og både se og måle på effekten – men også hurtigt gå tilbage igen
 - Hvis der er nogen der har vist at der kan være mange veje til Rom, så er det slagtekalveproducenterne 😊

Tak for jeres opmærksomhed 😊

